

Danskernes Historie Online

Danske Slægtsforskeres Bibliotek

Dette værk er downloadet fra Danskernes Historie Online

Danskernes Historie Online er Danmarks største digitaliseringsprojekt af litteratur inden for emner som personalhistorie, lokalhistorie og slægtsforskning. Biblioteket hører under den almennyttige forening Danske Slægtsforskere. Vi bevarer vores fælles kulturarv, digitaliserer den og stiller den til rådighed for alle interesserede.

Støt vores arbejde – Bliv sponsor

Som sponsor i biblioteket opnår du en række fordele. Læs mere om fordele og sponsorat her: <https://slaegtsbibliotek.dk/sponsorat>

Ophavsret

Biblioteket indeholder værker både med og uden ophavsret. For værker, som er omfattet af ophavsret, må PDF-filen kun benyttes til personligt brug.

Links

Slægtsforskeres Bibliotek: <https://slaegtsbibliotek.dk>

Danske Slægtsforskere: <https://slaegt.dk>

A. Møller

MARINEMINISTERIET

ANNA ELISE MØLDRUP

GOTISK SKRIFT

VEJLEDNING I LÆSNING AF
KILDER TIL SLÆGTSFORSKNING

*Svefere Sogn
Briefer Bøge*

J. H. SCHULTZ FORLAG

GOTISK SKRIFT

ANNA ELISE MØLDRUP

GOTISK SKRIFT

VEJLEDNING I LÆSNING AF KILDER
TIL SLÆGTSFORSKNING

KØBENHAVN MCMXL

J. H. SCHULTZ FORLAG

FORORD

Denne Bog skulde tjene et dobbelt Formaal ved dels at bringe et Udvalg Skriftprøver fra c. 1640 til Midten af forrige Aarhundrede, der kunde anvendes som Vejledning og Øvelse i Tydning af gotisk Skrift, dels ved at fremføre Eksempler blandt det Arkivmateriale, som en Slægtsforsker bliver stillet over for.

Med Hensyn til Skriftprøverne har jeg stræbt efter at vælge nogle ret letlæselige og dog typiske. Transskriberingen er bogstavret og gengivet Linie for Linie for at lette Sammenligningen. Eventuelle Forkortelser er forklaret i de tilhørende Kommentarer. Der skelnes ikke mellem ö og ø eller ý og y, der overalt gengives som ø og y.

Prøverne er opstillet i den Rækkefølge, hvori man under Udarbejdelsen af sin Slægts Historie vil søge de forskellige Oplysninger, idet Folketællingslister, Kirkebøger og Lægdsruller, som i Reglen vil give de væsentligste Data, danner Indledningen, hvorefter følger de mere specielle, men langtfra mindre vigtige Materialer som Skifteprotokoller, Regnskaber o. l. I hvert enkelt Tilfælde er givet en kort Redegørelse for Forekomsten og Brugen af det foreliggende Materiale. Da denne Redegørelse især for Regnskabernes og Matrikellisters Vedkommende slutter sig nøje til det opstillede Eksempel, henvises der iøvrigt til den anførte Litteratur.

Det er mit Haab, at de enkelte Prøver maa vise hvilket righoldigt Materiale, Slægtsforskeren vil kunne finde i Kilder af denne og lignende Art.

Anna Elise Moldrup.

DEN GOTISKE SKRIFT

Som Indledning til de foreliggende Skriftprøver, der strækker sig over Tidsrummet 1639—1846, skal den i denne Periode anvendte Skrift, dens Opstaaen og Udvikling kort skitses.

I Løbet af det 13. Aarh. afløstes den karolingiske Minuskel med de brede, runde Former af den saakaldte gotiske Skrift, hvis slanke, spidse Former gav den Navn efter den herskende Kunstretning, den gotiske. Skriften udgik fra Nordfrankrig og viste sig allerede omkring Midten af 13. Aarh. i danske Haandskrifter. Denne ældre gotiske Skrift er karakteriseret ved sine skarpe Kanter og spidse Vinkler, der gav den det smukke, pertentlige Udseende, men som ogsaa gjorde den uegnet til mere almindelig Brug. Efterhaanden fortrænges denne Bogskrift derfor af den flygtigere Kursiv, og det er denne, der ligger til Grund for den Skrift, som Prøverne viser. Som det ogsaa vil ses af disse, naaede Skriftens Udvikling sin Afslutning omkring 1700, hvorefter Formerne er ens i det væsentlige og kun bærer individuelle Særpræg. — Den latinske Skrift havde allerede fra det 16. Aarh. været anvendt til Optegnelser paa Latin og i enkeltstaaende Ord af latinsk Oprindelse. Omkring Midten af 19. Aarh. begynder den at fortrænge den gotiske, der endelig ved ministerielt Cirkulære af 1875 blev afskaffet i Skolerne og derefter erstattedes af den latinske.

Folketællinger I

Den første fuldstændige Folketælling i Danmark blev foretaget 1769, men heraf er kun de statistiske Resultater bevarede. De senere Folketællinger fandt Sted 1. Juli 1787, 1. Febr. 1801, 18. Febr. 1834 og derefter stadig 1. Febr. 1840, 1845, 1850, 1855, 1860, 1870, 1880, 1885 (kun i København) og 1890; de senere er ikke tilgængelige. Bortset fra enkelte manglende findes de alle i Rigsarkivet. De er ordnede efter Købstæder og Amter og indenfor Købstæderne efter Gader og Hus- eller Matrikel-Numre (for Københavns Vedkommende indtil 1870 efter Kvarterer og Matrikelnumre), indenfor Amterne efter Herreder og derefter i Sogne.

Skemaerne for Folketællingerne fra 1787 til 1840 er i det væsentlige ens (se I). 1845 indføres den vigtige Rubrik om Fødestedet og senere andre Rubrikker (f. Eks. om sindsyge, døve, blinde o. l. se II.)

Forklaringer: Husbond hvor der foreligger en Husstand, ellers kun Mand.

Andersd.: = Andersdatter.

Indsieder = bor til Leje i et jordløst Hus.

Dagleje = o: gaar i Dagleie = yder Arbejde for Løn.

det løbende Alders Aar o: Vedkommende er fyldt det angivne Antal Aar. Af Hensyn til Fødselsaarets Udregning maa det bemærkes paa hvilken Tid af Aaret Folketællingen er foretaget (i dette Tilfælde 1. Febr. 1801: da f. Eks. Lars Chrestensen er fyldt 44 Aar d. 1. Febr. 1801, kan han være født enten i Januar 1757 eller i 1756 efter 1. Febr.).

Litteratur: E. Marquard: Folketællingerne og deres Benyttelse. (Fortid og Nutid III.)

Byernes og Stedernes Navne samt Familiernes Antal.	Personernes fulde Navne i enhver Familie.	Hvad enhver Person er i Familien.	Personernes Alder, det løbende Alders Aar iberegnet.	Ugigt eller givt, og hvor ofte de have været i Ægte- eller Enkestand.	Personernes Titel, Embede, Forretning, Haandværk, Næringsvej, eller hvad de leve af.	Summa paa Folketallet i hver Bye og Sogn m. v.
Brøderup 8	Lars Chrestensen	Husbond	44	} begge i 1ste ægt:	Bonde og Gaardbeoer	
	Anne Andersd:	hans Kone	36			
	Jørgen Jensen	— — — —	34	ugigt		
	Anders Hansen	} tjenestefolk	12	—		
	Gunnild Chrestoffid:		— — — —	17	ugigt	
	Maren Nielsd:	— — — —	10	—		
	9 Niels Hansen	Husbonde	48	} i 1ste ægt. 2det ægt.	Bonde og Gaardbeoer	
	Stine Jensd:	hans Kone	69			
	Niels Larsen	} hendes Søn	28	ugigt		
	Niels Hansen		— — — —	15	ugigt	
	Anne Olsd:	} tjenestefolk	23	ugigt		
	Maren Jensd:		— — — —	12	—	
	10 Anders Andersen	Mand	28	} begge i 1ste ægt.	Indsieder og gaar i Dagleie.	
	Magrethe Jensd	hans Kone	40			
	Anders Anders:	deres Søn	7	—		
	11 Jens Nielsen	Mand	50	} i 2det ægt: 1ste ægt:	Huusmd med lidet Jord	
	Maren Olsd:	hans Kone	36			
12 Rasmus Jensen	Mand	72	} begge i 1ste ægt:	Indsieder og gaar i Dag- leie.		
Anne Nielsd:	hans Kone	63				
13 Knud Chrestensen	Mand	27	} begge 1ste ægt:	Huusmd med Jord og Soldat		
Eva Ibsdatter	hans Kone	25				
Bodil Knudsd:	deres Datter	2	—			
14 Jens Rasmussen	Mand	38	} i 1ste ægt: 2det ægt:	Huusmd med Jord.		
Birte Larsd:	hans Kone	40				
Hemming Jørgensd:	— — — —	14	—			
Karen Jørgensd:	} hendes Børn	— — — —	11	—		
Johan Jensen		deres Søn	3	—		
15 Jeppe Jensen	Mand	46	} i 2det ægt: 1ste ægt:	Huusmd med Jord		
Kirsten Jensd:	hans Kone	40				
Jens Ibsen	deres Søn	11	—			
16 Chresten Nielsen	Mand	44	} i 1ste ægt: 2det ægt:	Huusmd med Jord		
Anne Pedersd	hans Kone	50				
Peder Chrestensen	hendes Søn	9	—			
17 Christian Rasmuss:	Mand	42	} begge i 1ste ægtesk	Huusmd med Jord		
Catrine Chrestensd	hans Kone	40				
Maren	} Christiansd:	— — — —	9	—		
Mette		deres Børn	7	—		
Else		— — — —	3	—		

Øjernes og Steders: og Navne, samt Familienes Antal.	Personernes fulde Navne i enhver Familie.	hvad enhver Person er i Familien.	Personens Alder, det år, den bleef boret, eller den Tid, den blev født.	Ugift eller gift, og hvor ofte de have været i Ægte- eller Entstand.	Personens Titel, Embede, Forretning, Haandværk, Rættings: ved, eller hvad de leve af.	Summa paa Folketallet i hver Herd og Sogn m. o.
8	Lars Christensen	Guiseband	44	3 bryg.	Landbr.	
	anne anders d.	hans hustru	36	1 2 bryg.	Landbr.	
	Torgens Jensen	---	34	uig.	---	
	Anders Hansen	Zumpefeldt	12	---	---	
	Guimild (Christen d.) marie Niels d.	---	17 10	uig. uig.	---	
9	Niels Hansen	Guiseband	48	1 1/2 bryg.	Landbr.	
	anne Peters d.	hans hustru	69	1 2 bryg.	Landbr.	
	Niels Larsen	hans søn	28	uig.	---	
	Niels Hansen	---	15	uig.	---	
	anne Ols d. marie Niels d.	Zumpefeldt ---	23 12	uig. ---	---	
10	anders andersen	mand	28	3 bryg.	Landbr.	
	magreth Peters d.	hans hustru	40	1 1/2 bryg.	Landbr.	
	anders anders.	hans søn	7	---	---	
11	teus Nielsen	mand	50	2 2 bryg.	Guiseband	
	marie Ols d.	hans hustru	36	1 1/2 bryg.	Landbr.	
12	asmus Jensen	mand	72	3 bryg.	Landbr.	
	anne Niels d.	hans hustru	63	1 1/2 bryg.	Landbr.	
13	Kniw Christensen	mand	27	3 bryg.	Guiseband	
	Eva Ols d.	hans hustru	25	1 1/2 bryg.	Landbr.	
	Ped. Christen d.	hans søn	2	---	---	
	Tensasmus Jensen	mand	38	1 1/2 bryg.	Guiseband	
14	Birte Lars d.	Landbr.	40	1 2 bryg.	Landbr.	
	Stemming Torgens	---	14	---	---	
	Karen Torgens d.	---	11	---	---	
	Tokas Jensen	hans søn	3	---	---	
	Teppe Jensen	mand	46	1 2 bryg.	Guiseband	
15	Kirsten Peters d.	hans hustru	40	1 1/2 bryg.	Landbr.	
	Tens Olsen	hans søn	11	---	---	
	Christen Nielsen	mand	44	1 1/2 bryg.	Guiseband	
16	anne Peders d.	hans hustru	50	1 2 bryg.	Landbr.	
	Peder Christensen	hans søn	9	---	---	
	Christen Nielsen	mand	42	3 bryg.	Guiseband	
17	Caroline Christen d.	hans hustru	40	1 1/2 bryg.	Landbr.	
	marie	---	9	---	---	
	mette Christen d.	hans hustru	7	---	---	
	Els	---	3	---	---	

1. Folketælling for Præste Amt, Baarse Herred, Snesere Sogn 1801.

Folketællinger II

NB: Skriften er stærkt iblandet latinske Bogstaver.

S: = Sogn.

Summa lateris = Summen af de paa en Side opførte Poster.

Byernes eller Stedernes Navne med Anførsel af Gaarde, Huse o. s. v.	Antallet af Familierne i hver Gaard og hvert Huus	Samtlige Personers Navne i hver Gaard, hvert Huus, hver Familie.	Enhver Persons Alder, det løbende Alders-Aar, beregnet	Gift, Ugift, Enke-mand eller Enke.	Fødestedet, nemlig Kiøbstadens og paa Landet Sognets og Amtets Navn.	Personernes Titel, Embede, Forretning, Haandværk, Næringsvei, Stilling i Familien eller hvad de leve af.	Af disse vare Forstanden berøvede, følede eller afsindige.		
							Antal.	Sygdommens Væridhed.	
Transport: 12: Huus	18 2.	69 Personer Peder Larsen Maren Cathrine Hansdatter Hans Christian Pedersen Jørgen Larsen Karen Jørgensdatter Poder Jørgensen	45. 45. 10. 38. 35. 6.	gift gift ugift gift gift ugift	Faxeø S: Præstø Amt Kongsted S: Præstø Amt Roholte S: Præstø Amt Rønnebek S: Præstø Amt Kongsted S: Præstø Amt Her i Sognet	Dagloier hans Kone deres Barn Væver hans Kone ha-deres Barn			
13: Præstegaard	1.	Hr. Berthel Mathias Østrup Sophie Lovise Benedicte Christine Fasting Charlotte Marie Østrup HenrietteBeateCarolineØstrup Anna Sophie Østrup Bertha Mathilde Østrup Emilie Cathrine Østrup Frederikke Emilie Valentine Kjerulff Sophie Antonie Fisoher Christen Christensen Hans Larsen Christian Hansen Kirsten Jensdatter Maren Andersdatter Else Jensdatter	51. 44. 20. 15. 12. 9. 6. 15. 25. 28. 68. 17. 46 23. 36.	gift gift ugift ugift ugift ugift ugift ugift ugift ugift ugift ugift ugift ugift ugift gift	Kjøbenhavn Skjærringe S: Lollands Amt Roholte S: Præstø Amt Do. Do. Her i Sognet Do. Manila Tikjeb S: Frederiksborg A: Roholte S: Præstø Amt Everdrup S: Præstø Amt Gjørslev S: Præstø Amt Roholte S: Præstø Amt Everdrup S: Præstø Amt Toxvård S: Præstø Amt	Sognepræst hans Kone deres Barn deres Pleiedatter Lærerinde Tjenestefolk			
14: Huus	1.	Søren Rasmussen Marthe Sørensdatter Karen Kirstine Jørgensdatter	72. 55. 19.	gift gift ugift	Her i Sognet Mogenstrup S: Præstø Amt Do.	Jordlod hans Kone deres Datter			
15: Huus	1.	Hans Larsen Karen Pedersdatter Ane Hansen	58. 40. 3.	gift gift ugift	Her i Sognet Do. Do.	Jordlod hans Kone deres Barn			
16: Skole	1.	Peter Lauritz Ingerlev JakobineChristianeMagdalene Gottschalek Johan Wilhelm Christian Ingerslev Margrete Nielsdatter	53. 54. 11. 21.	gift gift ugift ugift	Gylling S: Skanderborg Amt Odense Her i Sognet Do.	Skolelærer hans Kone deres Barn Tjenestepige			
Summa lateris:	24 Fami- lier	100 Personer							

Optegnelse

paa Folketallet m. v. i Snejers Sogn, Baars Herred eller Birk, Præst Amt

den 1te Februar 1845.

Hjernes eller Eiebneres Navne med Anførsel af Gaarde, Huse o. s. v.	Antallet af Hjemmene i hver Gaard og hvert Hus.	Samtlige Personers Navne i hver Gaard, hvert Hus, hver Familie.	Egteskabets Stand, det vil sige gifte eller Ugifte.	Gjeld, Ugift, Eskomst eller Estr.	Fødselsbet. armlig Riid. Nodens og paa andet Eeg. nets og Nærels Raan.	Personernes Titel, Embede, Forretning, Haandværk, Røringstvei, Stilling i Familien eller hvad de leve af.	Af disse vare Forklaede der røvede, Nøkkere eller afslidige.	
							Antal.	Eggeskommen i Barighed.
<i>Trøjstrup.</i>	69 Hjemme							
12. Juniør	2	Peder Larsen Konen Catharina Knudsdatter	45 45	gift gift	Agersø B. Løstødt B. Snejsø B.	Løjtnant Jens Larsen		
		Konst. Christian Pedersen	18	ugift	Snejsø B. Løstødt B.	Lens Larsen		
		Jørgen Larsen	38	gift	Agersø B. Løstødt B.	Advarer		
		Konen Jørgensdatter	35	gift	Agersø B. Løstødt B.	Jens Larsen		
		Peder Jørgenssen	6	ugift	Jens Lyng	Jens Larsen		
13. Høstgaard	1	Fr. Barthel Mathias Petersen	51	gift	Hjorthaven	Høstgaardst.		
		Sophie Lovise Skovsødatter	44	gift	Hjorthaven	Jens Larsen		
		Christina Fasting	20	ugift	Snejsø B. Løstødt B.			
		Marthe Marie Petersen	15	ugift	do			
		Konst. Sophie Petersen	12	ugift	do			
		Barthe Mathilde Petersen	9	ugift	Jens Lyng			
		Emilie Catharina Petersen	6	ugift	do			
		Andreas Emilie Valentine Fjersvulff	15	ugift	Martha	Lens Glæder		
		Sophie Antonie Fischer	25	ugift	Snejsø B. Løstødt B.	Lens Larsen		
		Christen Christensen	28	ugift	Snejsø B. Løstødt B.			
		Konst. Larsen	68	ugift	Løstødt B. Snejsø B.			
		Christian Hansen	17	ugift	Snejsø B. Løstødt B.			
		Christen Jensdatter	46	ugift	Snejsø B. Løstødt B.			
		Konst. Andersdatter	23	ugift	Løstødt B. Snejsø B.			
		Effe Jensdatter	36	gift	Tegvad B. Løstødt B.			
14. Juniør	1	Peter Mathiasen	72	gift	Jens Lyng	Godled.		
		Marthe Petersdatter	55	gift	Agersø B. Løstødt B.	Jens Larsen		
		Konst. Kristine Jørgensdatter	19	ugift	do	Lens Glæder		
15. Juniør	1	Konst. Larsen	58	gift	Jens Lyng	Godled		
		Konst. Petersdatter	40	gift	do	Jens Larsen		
		Konst. Hansen	5	ugift	do	Lens Larsen		
16. Høst.	1	Peter Lauritz Jørgensen	53	gift	Agersø B. Løstødt B.	Høstgaardst.		
		Jensine Christiane Magdalen Gjølshøst	54	gift	Odenfj.	Jens Larsen		
		Jens Mathias Christen Jørgensen	11	ugift	Jens Lyng	Lens Larsen		
		Margrete Nielsdatter	21	ugift	do	Høstgaardst.		
Samma Læst.	24	100 Hjemme						

Kirkebøger I

Der findes enkelte Kirkebøger fra det 16. Aarh., men først fra 1646 blev det Sognepræster-nes Pligt at føre Bøger over de kirkelige Handlinger. Kirkebøgerne findes nu i Landsarkiverne; de ældste er ført efter Præstens Forlodtbeholdende, idet der ikke fandtes Skemaer eller Regler for Indførelserne. De kirkelige Handlinger indførtes i kronologisk Rækkefølge, som det fremgaar af den gengivne Side af Tølløse Kirkebog 1789. Om de yngre Kirkebøger og Kirkebogsuddrag se Kirkebøger II.

Forklaringer: Drg. = Dreng; Pg. = Pige; Qv. = Kvinde; M. = Mand.

Dom 13 p. Trin. = 13ende Søndag (Dominica) efter Trinitatis; i 1789 = 6. Sept. (se R. W. Bauer: Calender for Aarene 601 til 2200).

T. B. = Testes Baptismi (el. ae) = Daabsvidner o: Faddere.

ibid. = sammesteds: it. eller item = ligeledes, endvidere.

Introd. = Introduktion o: de gifte Kvinders Indledning i Kirken efter Barselfærd.

Trolov. = Trolovelse, der indtil 1799 var en vigtig kirkelig Ceremoni.

Copul. = Copulation = Vielse.

NB: Der anføres Daabs- og Begravelsesdag, ikke Fødsels- og Dødsdag.

Fød. Drg.	jaminsens og Jens Winthers Hustruer ibid. — item døbt Ole Christensens Søn Niels af Skov-Wallenrød, baared af Mandens Tienestepige Elisabeth Hansdatter, T. B. Ole Larsen, Anders Jensens Karl Rasmus Mouritsen og Niels Olsens Hustrue alle af Skov-Wallenrød. — item døbt Niels Pouelsens Datter Sidse Marie af Nyebye, baared af Pigen Anna Maximiliansdatter ibid.
Fød. Pg.	T. B. Hans Christensen, it. Jens Pedersens og Meynert Pedersens Hustruer alle af Nyebye. — it. døbt Jens Christensens Datter Maria af Nørre-Wallenrød, baared af Huusmand Jens Pedersens Hustrue af Marup, T. B. Jens Olsen, Jacob Smeds Søn Søren og Peder Gabrielsens Hustrue alle af Nørre Wallenrød. — Indleedt Niels Larsens Hustrue af Skov-Wallenrød og Malerens Niels Olsens Hustrue her af Tølløse.
Fød. Pg.	<i>Dom. 13 p. Trin.</i> Døbt Jochum Pedersens Datter Karen af Tiørnede, baared af Thomas Pedersens Hustrue i Marup, T. B. Jørgen Pedersen, Jens Israelsens Søn Jens og Niels Larsens Hustrue alle af Tiørnede.
2 Introd.	<i>Dom. 14 p. Trin.</i> begravet Thomas Pedersens Datter Maria af Marup. 12 Aar gammel, ihioikiørt af et par Løbske Heste.
Fød. Pg.	<i>Tirsdagen d 15 Sept.</i> begravet Skytten Mads Larsens Hustrue af Tølløse, ved Navn Sophia Amalia Kellinghuusen 34 Aar gl.
Død Qv.	<i>Torsdagen d 24 Sept.</i> begravet Ungkarl Jørgen Andersen af Lunderød 40 Aar gaml.
Død Qv.	<i>Dom 16 p. Trin.</i> Indleedt Christen Christensens Kone af Lunderød.
Død M.	<i>Onsdagen d 30te Sept.</i> begravet Maria Christensdatters dødfødde uægte Drengbarn af Nørre-Eskildstrup. Qvinden, som var kommet fra Kiøbenhavn, og af Medlidenhed i sin Barselnød indtaget til Huuse af Peder Rasmusen i Nørre Eskildstrup, var besvangret af Muursven- den Friderich Reinhardt ogsaa af Kiøbenhavn, men nu i Arbejde paa Eriksholm.
Introd.	<i>Dom 17 p. Trin.</i> Indleedt Niels Povelsens Hustrue af Nyebye, Jochum Pedersens Hustrue af Tiørnede, og Jens Christensens Hustrue af Nørre-Wallenrød.
Fød. Drg.	<i>Dom 18 p. Trin.</i> Trolovede Ungkarl Christen Larsen af Sonnerup og Pigen Birthe Nielsdatter af Tiørnede, Forloverne vare Niels Rasmusen af Tiørnede og Ambiørn Sørensen af Igølsøe. — Indleedt Ole Christensens Hustrue af Skov-Wallenrød.
3 Introd.	<i>Den 14 October</i> begravet Jens Andersens Enke Anna Jørgensdatter af Tølløse 80 Aar gl.
Trolov:	<i>Dom 19 p. Trin.</i> Trolovede Ungkarl Henrich Larsen af Winstrup og Jens Hansens Enke Anna Jeppesdatter af Skov-Wallenrød. Forloverne vare Lars Nielsen af Winstrup og Jacob Sørensen Smed af Nørre Wallenrød. — Ægteviiede Gustaf Friderich Christensen og Maria Nielsdatter begge af Tølløse. —
Introd.	
Død Qv.	
Trolov:	
Copul:	

Rasmusens hore Anders Rasmussen af Gæboerød et en Jacob Ben-
 jaminens og Leif Henters hustru ibid. — item tobt Ole
 Christensens hore Niels af Hørr. Walleerød, baard af Mandrud.
 1 Dod Jng. Linastroppe Elisabeth Hanodatter, T. B. Ole Larsen, Anders
 2 Dod Jng. Jansen alle Raomus horeiblen og Niels Raoms hustru. alle af
 Hørr. Walleerød. — item tobt Niels Raoms hustru Leif Marie
 3 Dod Jng. af Nyebye, baard af Hørr. Anna Maximilianodatter ibid.
 4 Dod Jng. T. B. Hans Christensen, it. Jens Pedersens og Meyert Pedersens
 5 Dod Jng. hustru alle af Nyebye. — it. tobt Jens Christensens hustru
 6 2 Intro. Maria af Hørr. Walleerød, baard af hustru Jens Pedersens
 7 hustru af Hørr. T. B. Jens Olsen, Jacob Knud von Ofter og
 8 hustru af Hørr. Walleerød. — Judend.
 9 Peder Gabrielsens hustru alle af Hørr. Walleerød. — Judend.
 10 Niels Larsens hustru af Hørr. Walleerød og Athalonus Niels
 11 Raoms hustru for af Tørride.
 12 Dod Jng. Dom. 13. p. Trin. tobt Jochem Pedersens hustru Karen af Tørride,
 baard af Thomas Pedersens hustru i Hørr. T. B. Tober Pedersens,
 Jens Tober Larsens hore Jens og Niels Larsens hustru alle af Tørride.
 13 Dod Op. Dom. 14. p. Trin. Sogsaand Thomas Pedersens hustru Maria af Hørr.
 14 12 has gammal; ifindens af at par tobt hustru.
 15 Dod Op. Søndagen 17. Sept. Sogsaand Hørr. Niels Larsens hustru af Hørr.
 16 Tørride, and Hørr. Sophia Amalia Hellingensens 34 has af.
 17 Dod M. Søndagen 17. Sept. Sogsaand Hørr. Torger Andersen af Hørr.
 18 40 has gammal.
 19 Intro. Dom. 16. p. Trin. Indledt Kristen Christensens hore af Hørr.
 20 Dod Jng. Søndagen 17. Sept. Sogsaand Maria Christensens af Hørr. i Hørr.
 21 Dod M. Prangeborn af Hørr. Lørdstrup: Sogsaand, som var kommandant for
 22 Hørr. Lørdstrup, og af Hørr. Lørdstrup i sin Hørr. Lørdstrup indlagde sig hustru
 23 af Hørr. Rasmusen i Hørr. Lørdstrup, var Sogsaand af Hørr. Lørdstrup
 24 den Frederik Reinhardt og af Hørr. Lørdstrup, som nu i Hørr. Lørdstrup
 25 fra Lørdstrup.
 26 3 Intro. Dom. 17. p. Trin. Judend. Niels Povlens hustru af Nyebye, Jochem
 27 Pedersens hustru af Tørride, og Jens Christensens hustru af Hørr. =
 28 Walleerød.
 29 Folov. Dom. 18. p. Trin. Sogsaand Hørr. Kristen Larsen af Hørr. og Hørr.
 30 Intro. Niels Melodaten af Tørride, Sogsaand, som Niels Rasmussen af
 31 Tørride og Ambisen Larsen af Hørr. — Judend. Ole Christensens
 32 hustru af Hørr. Walleerød.
 33 Dod Op. Jan 14. October Sogsaand Hørr. Andersens hore Anna Jørgensdatter af Hørr.
 34 80 has af.
 35 Folov. Dom. 19. p. Trin. Sogsaand Hørr. Henrik Larsen af Hørr. og Jens
 36 Kopus. Hørr. hore Hørr. Jørgensdatter af Hørr. Walleerød. som som var Hørr.
 37 Hørr. af Hørr. og Jacob Bransen Sogsaand af Hørr. Walleerød. — Sogsaand
 38 Hørr. Hørr. og Maria Melodaten Sogsaand af Hørr.

Kirkebøger II

Ved Reskript af 1. Dec. 1812 indførtes særlige Skemaer for fødte, døde, konfirmerede og viiede. Desuden kom Kirkebøgerne til at omfatte de saakaldte Til- og Afgangslister over til- og fraflyttede i Sognet og et Mævntførelsesregister: en alfabetisk Fortegnelse, hvori man skulde kunne finde alle Kirkebogstiforster om en bestemt Person, men disse Register blev sjældent ført nøjagtigt.

I Rigsarkivet findes forskellige Kirkebogsuddrag, der dels kan lette Arbejdet med at finde de søgte Data, dels evt. kan træde i Stedet for de Kirkebøger, der er gaaet tabt. De vigtigste af disse Kirkebogsuddrag er Lengriks Uddrag af Kirkebøger i Kongeriget Danmark før 1814 og Louis Bobés slesvigske og holstenske Kirkebogsuddrag; de findes begge i Rigsarkivet.

Forklaringer: Huusfolk = Husmandsfolk.

Gaardfolk = Gaardmandsfolk (Grnd. = Gaardmand).

Krigsraad = opr. Navn paa nogle af Krigskollegiets Medlemmer, senere en Titel — i dette Tilfælde tildelt Dr. Weis i Holbæk.

Skol. = Skolelærer.

I Jens Nielsen er 3die Bogstav forskrevet.

Født Qvindetien.

No.	Aar og Datum. 1832.	Barnets fulde Navn.	Daabens Datum enten i Kirken eller Hjemme.	Forældrenes Navn, Stand, Haandtering og Boepæl.	Faddernes Navn, Stand og Opholdssted.	Hvor anført i det almindelige Jevnførelses Register.	Anmærkninger
4	den 27de Marti	Ellen Kirstine Christensdatter	hjemmedøbt den 29de Marti i Sygdomstilhælde, og Daaben stadfæstet i Kirken 2den Søndag efter Paaske den 6te Mai.	Christen Jensen og Hustru Kirsten Jensdatter Huusfolk af Tjørneede. —	Bæres af Huusmand Lær Michelsen Hustru Marie Jensdatter i Lundhusene under Tveie Møreløse Sogn. — Faddere varo Christen Jensen, Lars Jochumsen og Jens Christensen. — Alle Gaardmand af Tjørneed. —	pag. 598.	
5.	den 12te April	Ingeborg Rasmussen	Christi Himselfartsdag den 31te Mart-Mai 1832 i Kirken.	Rasmus Rasmussen og Hustru Ane Pedersdatter — Gaardfolk i Lundøred.	Baarn af Pigen Sidas Rasmusdatter — (Barnets Søster) tjenende i Rødevrimlle Kroe ved Roeskilde. Faddere Guldene; Christen Christensen, Jesper Jensen og Jens Nielsen — Alle af Lundøred.	pag. 623.	Vaccineret 22 Aug. 1835 af Krigsraad Weis i Holbæk.
6.	den 28de April	Ane Dortha Oleen.	hjemmedøbt den 1ste Mai 1832 i Sygdomstilhælde og Daaben bekræftet i Kirken, Trinitatis Søndag den 17de Juni 1832.	Ole Jensen og Hustru Ane Meinertsdatter. — Gaardfolk i Nørre Wallingerød.	Baarn af Gaardmand Peder Meinertsen's Kone Sidse Marie Jensdatter af Nybye. — Faddere Gaardmandene Morten Christensen af Skov Wallingerød, Peder Meinertsen af Nybye og Christen Jensen Mogenstrup. —	pag. 653.	

Lægdsruller

Ved Stavnbaandets Ophævelse 1788 ophørte Godsejernes Indflydelse paa Bøndernes Soldatertjeneste. Landet inddeltes i 6 Distrikter under hver sin Land- og Krigskommissær. Distrikterne var igen inddelt i Lægder og Lægdsmanden førte en Rulle (o: Fortegnelse) over det værnepligtige Mandskab, der indførtes fra Fødslen til det 36te Aar, hvor de slettedes af Rullen. De i Rigsarkivet bevarede Lægdsruller er ført til Brug for Land- og Krigskommissærerne og er ordnede amtsvis og derefter i Lægder. Der findes Landlægdsruller fra c. 1790 og Søruller fra 1802. Hovedrullerne førtes hvert tredje Aar og desuden førtes aarlige Til- og Afgangslister. Rubrikkerne ses af det gengivne Uddrag. Lægdsrullerne indtil 1845 har den Fordel fremfor de samtidige Folketællinger, at den Værnepligtiges Fødested er angivet.

Forklaringer: Gl. Løbe No = Løbenummer i den forrige Lægdsrulle.

Sess: = Session.

Skuffebarn o: født paa Fødselsstiftelsen. Betegnelsen stammer formodentlig fra den Kasse, der 1771—74 fandtes paa Fødselsstiftelsen, og hvori nyfødte Børn kunde nedlægges til Forsørgelse af det Offentlige.

39 = Lægdsnummeret indenfor Amtet.

S. J. R. = skal være Sjællandske Jæger Corps, i hvis Stambog i Hærens Arkiv den paagældende er fundet opført.

S. I. R. evt. = Sjællandske Infanteri Regiment.

Ls. = Landsoldat (i Modsætning til Marinen). Res: = Reserve.

Litteratur: H. Hjelholt: Lægdsrullerne og deres Betydning for slægtshistorisk Forskning. (Fortid og Nutid XI).

— 39. —

Gl. Løbe No.	Nye Løbe No.	Fædrenes og Sønnernes Navne.	Sønnernes Fødested.	Alder Aar.	Høide Tommer.	Nu havende Opholdssted.	Vedtegninger.
286	224	Christen Knudsen ~~Knud~~	Brøderup	25	63½	Brøderup Afskeed Sess. 1804	Ls: S.J.R. 96—8—68
287	225	Christen Larsen ~~Lars~~	Siolte	27	62½	Siolte. Afskeed 1803	Ls: S.I.R. 95—5—17
289	226	Hans Jensen Christen Alexander Ottesen	Sneesere	6	—	hiemme	
292	227	Lars Peder Larsen	Bojetzøe	31	o	Siolte	
294	228	Lars Lars Pedersen	Siolte	5	—	hiemme	
299	229	Jens Peder Nielsen	Smidstrup	5	—	— — —	
300	230	Lorentz Skuffebarn	Hoenstrup	7	—	Sneesere	
301	231	Hans Christian	Kiøbenhavn	19	65½	Strandhuus Rytter 1803 Res. Land-Rytter	Plf. Christen Jespersen i Torpet. ~~— Sess. 1802 —~~
302	232	Hans Andersen Ole Otte Nielsen	Brøderup	5	—	hiemme	
303	233	Anders	Sølperup	5	—	— — —	

INDHOLDSFORTEGNELSE

1. Folketælling 1801. Snesere Sogn, Baarse Herred, Præstø Amt (Rigsarkivet).
2. Folketælling 1845. Snesere Sogn, Baarse Herred, Præstø Amt (Rigsarkivet).
3. Kirkebog for Tølløse Sogn 1789 (Landsarkivet for Sjælland m. m.).
4. Kirkebog for Tølløse Sogn 1832 (Landsarkivet for Sjælland m. m.).
5. Lægdsrulle for Snesere Sogn, Præstø Amts Lægd 39. 1800. (Rigsarkivet).
6. Skifteprotokol for Sorø Akademis nordre Godsdistrikt for Godset i Holbæk Amt. 1844—50. (Landsarkivet for Sjælland m. m.).
7. Ansøgning til Rentekammeret 1840 (Rigsarkivet).
8. Danske Kancellis Supplikprotokol 1740 (Rigsarkivet).
9. Matrikelliste 1688 (Rigsarkivet).
10. Ekstraskatteregnskab for Vordingborg og Møens Amt 1684 (Rigsarkivet).
11. Jordebog for Antvorskov Len 1639—40 (Rigsarkivet).

LITTERATUR

- Mønt*: G. Galster: Mønt (Nordisk Kultur XXIX).
- Maal og Vægt*: Sv. Aakjær: Maal og Vægt (Nordisk Kultur XXX).
Arent Berntsen: Danmarckis og Norgis fructbar Herlighed. 1656.
- Skrift*: Johs. Brøndum-Nielsen: Den nordiske Skrift. } begge i Sv. Dahl: Haandbog i
Eiler Nystrom: Den nyere Tids Skrift. } Bibliotekskundskab I.
- Sv. Aakjær: Matriklen af 1688 (i Indl. til Henrik Pedersen: De danske Landbrug).
- Th. B. Bang: Lensregnskaberne og deres Benyttelse som historisk Kilde (Fortid og Nutid I).
- C. Christiansen: Om Amtsregnskaberne som historisk Kilde (Fortid og Nutid IV).
- H. Hjelholt: Lægdsrullerne og deres Betydning for slægtshistorisk Forskning (Fortid og Nutid XI).
- Gunnar Knudsen: De danske Matrikler (Fortid og Nutid II).
- E. Marquard: Folketællingerne og deres Benyttelse (Fortid og Nutid III).

St. No.	For- faber No.	Fædrenes og Sønneres Navne.	Sønneres Fødested.	Alder Aar.	Høj- de Tom- mer.	Nu havende Opholdssted.	Betægtninger.
286	219	Christen Knudsen Sønn	Booderoys Opholdt	25	6 1/2	Booderoys	Lo. L. p. B. 96. 8. 66.
287	218	Christen Larsen Lars	Lielke	27	6 1/2	Lielke	Lo. L. p. B. 96. 5. 17.
288	216	Hans Jensens Christen	Skeisend	6		Jumung	
292	227	Alexander Olefens Lars	Bojsteds	31		Lielke	
294	228	Peder Larsen Lars	Lielke	5		Jumung	
299	229	Lars Pedersen Lars	Midthøys	8			
300	230	Peder Nielsen Lorentz	Nørdhøys	7		Skeisend.	
301	231	Niippbarnd Hans Christian	Niirbenkørd Alyth	49	6 1/2	Brandens	Oph. Christen Løppland i Torped af 1803
302	232	Hans Andersen Ole	Booderoys	5		Jumung	
303	233	Ole Nielsen Anders	Sølgerøys	5			

5. Side af Lægdsrulle for Snesere Sogn, Præste Amt's Lægd 39. Aar 1800.

Skifteprotokol

En af de vigtigste Kilder til Slægtsforskning er de forskellige Dokumenter, Erklæringer Opgørelser o. l., som foreligger ved ethvert Skifte. De til Skiftejurisdiktionerne hørende Arkivalier er derfor af stor Værdi. De findes i Landsarkiverne, til hvis Registraturer man henvises angaaende deres Benyttelse. — Den gengivne Side viser et Uddrag af en Skiftebehandlingsprotokol for Sorø Akademis Gods i Holbæk Amt; den tilhørende Registreringsprotokol giver Navnene paa Ægteparrets Børn og deres Alder. Der er alfabetisk Register (efter Fornavnet) i begge Protokoller.

Forklaringer: Stervboet = Dødsboet.

Gaardfæster = Gaardmand o: Brugeren af en Gaard, modsat Gaardejer.

Parcellist = Ejer af en mindre Jordlod, der er udstykket af en større Ejendom.

Rbd. = Rigsbankdaler (indført 5. Jan. 1813, afløste Kurantdaleren).

Rp: = Repræsentativer o: Pengetegn, Værditegn.

Registr. Prot. Fol. 29 = den tilhørende Registreringsprotokol Blad 29 (o: i Folioformat, derfor kun højre Side pagineret).

Gmd. = Gaardmand.

Hmd. = Husmand.

vide = se.

Skifte i Stervboet efter Ane Jensdatter, Gaardmand i Havrebjerg, Jens Christensens Hustrue.

vide Registr. Prot. Fol. 29.

Aar 1846, d. 28 August, blev paa Stervboestædet efter Ane Jensdatter, Gaardfæster i Havrebjerg, Jens Christensens den 11 denne Maaned ved Døden afgaaede Hustrue, foretaget Skifte efter denne Afdøde i Overværelse af Sognefoged Peder Jensen af Blæsinge og Parcellist Hans Larsen af Asserup.

Enkemanden var nærværende og som Tilsynsværge for den Afdødes Arvinger, der alle ere umyndige blev beskikket, den i saa Henseende hidkaldte og tilstæde værende Gaardmand Jens Iversen af Havrebjerg.

Enkemanden opgav i Henhold til Forordn. 21 Mai 1845 § 19, Boets Activa og Passiva saaledes:

1. Værdien af Boets Løsøre . . . . . Rp: 1020 Rbd.
2. Det af Enkemanden til den sjællandske
Brandassurance Forening erlagte
Indskud . . . . . 18 Rbd.
3. Rede Penge . . . . . 10 Rbd.
4. Udestaaende Fordringer Ingen.
5. Gjæld til Gmd Hans Pedersen i Blæsinge 200 Rbd.
ifølge en af Enkemanden udstædt Panteobligation.
til Hmd Søren Jensen i Blæsinge 50 Rbd.
ligeledes ifølge en af Enkemanden udstædt
Panteobligation.
til Kjøbmand Bolhorn i Slagelse, Regningsgjæld
for krediterede og erholdte Kjøbmandsvare
50 Rbd.

Skriftte: Herubøst etter Anne Vensdatter, Gaardmand
i Havnsløng, Jens Christensen's Hustru.
vide Herups Prot. S. 29.

Aar 1846, d. 28 August, blev paa Herubøstades plet Anne
Vensdatter, gaardfater i Havnsløng, Jens Christensen's
den 11. dennes Maaned med Viden afgaad, f. d. s. 1846, 1847
Lands Skifte efter dennes Afstøb i Overenselt af Bogen
forud Peder Jensen af Blaainge og Parrellis Hans Løkke
af Olsfirup

Juhumanden med uernærnde og sine Efterkommere
for den Afstøbte Arvinger, der alle en iinngardig
blev beki. Et. den i saa fersænd. f. d. s. 1846, 1847
arvende Gaardmand Jens Jensen af Havnsløng

Juhumanden ogsaa i Genfold til Lovod: 21 Mai 1845
§ 19, Herud Skikina og Margina taalder.

1. Arvden af Herud Løse. . . . . Ref 102000
2. Ost af Juhumanden til den ffellandfke
Gjævtasjirranindlooming udsløp
Fudskit 15000
3. Plets Herup. 10000
4. Udsløp ud Lørdinger. . . . . Herup
5. Gjævt. til Gud Hans Pedersen i Blaainge 20000
ifølge en af Juhumanden indstølt Pant
obligation
til Juhd Jens Jensen i Blaainge 50000
ifølge en af Juhumanden indstølt
Pantobligation
til Høtmand Holhorn i Lugelei, Regningsgjæld
for b. d. s. 1846 og 1847 Høtmandens
50000.

6. Uddrag af Skifteprotokol for Sorø Akademis nordre Godsdistrikt
for Godset i Holbæk Amt. 1844-50.

Centralstyrelsens Sager I

I Rigsarkivet findes samtlige Centralstyrelsens Arkivalier o: Originalerne til de indgaaede og Kopier eller Uddrag af de udgaaede Sager. De her gengivne Uddrag (I og II) skulde give et Indblik i, hvor stor Interesse et nærmere Studium af disse Sager kan have for den Slægtsforsker, der søger yderligere Oplysninger om sin Slægts Medlemmer. Her gengives en Ansøgning indsendt til Rentekammeret 1840. Uddraget viser selve Ansøgningens Forside, paa den anden Side findes en Anbefaling fra Amtmanden og vedlagt en Skrivelse fra Ansøgeren til Rentekammerkollegiet o: de Embedsmænd, der stod i Spidsen for Rentekammeret.

Forklaringer: Det anvendte Papir er Stempelpapir. Bentsen er Navnet paa den daværende Stempelforvalter.

dRt J No 122/1840 henviser til Rentekammerets Journalnummer.

N 14 m I er sandsynligvis Rentekammerets Paategning; Navnet er derimod skrevet af Rigsarkivet, idet alle Ansøgninger til Rentekammeret er ordnet alfabetisk. vertend. o: vertendum = vend.

Litteratur: Harald Hatt: Arkiverne og deres slægtshistoriske Indhold. I. Rigsarkivet i Paul Hennings: Slægtsforskning, hvor der gives en Oversigt over Centralstyrelsens Arkivalier og henvises til de af Rigsarkivet udgivne Hjælpemidler til deres Benyttelse.

---

dRt J No 122/1840

Til Kongen!

Ebeltoft d: 24 Januari 1840.
Ulrich Christian Frederik
Aagaard, Kammerraad og
Amtsforvalter for Ebeltoft
Amtstuedistrict, ansøger
allerunderdanigst om at
blive Amtsforvalter i
Frederiksborg.

Undertegnede ansøger herved allerunderdanigst
Deres Kongelige Majestæt om allernaadigst
at maatte blive forflyttet til Frederiksborg og
erholde det der nu ledigværende Amtsforvalter-
Embede. —

Siden 1ste Januari 1825 har jeg været Amtsforvalter for Ebeltoft Amtstuedistrict, og i det nu siden forløbne Tidsrum af fulde 16 Aar har alle mine Bestræbelser gaaet ud paa mine Pligters Opfyldelse som tro og redelig Embedsmand og nøiagtig og prompte Regnskabsfører og Oppebørselsbetjent, og for øvrigt har jeg efter Evne søgt at virke i mit Kald og min Kred, og jeg har den Fortrøstning, at min offentlige som private Vandel, vil være mig Anbefaling til Deres Majestæts Naade og bidrage til min allerunderdanigste Ansøgnings Bønhørelse, der er af stor Vigtighed for min og Families Fremtidsvel, fornemmelig med Hensyn til mine Børns Opdragelse, som paa dette Sted møder mange Vanskeligheder, da Undervisning i næsten alle Greene mangler.

Om min Embedsførelse og Vandel udbeder jeg mine høie Foresattes Vidnesbyrd og Anbefaling, og indstiller med Fortrøstning min Sag til Deres Majestæts Naade.

Allerunderdanigst
Aagaard.

N 14 m I Aagaard, U. C. Fr.

vertend.

N. 4.

Fjerde Klasse

til Documenter efter Stemplepapirs Forordningens

§. 5. lit. d.

1840

42 Rigsbankpiling Solv.

Bentzen. 1840. Følgeskrift

Til Kongen!

Ebeltoft d. 27. Januari 1840.
Ulrich Christian Frederiks
Sagaard, Samvirkning og
Ombudsmand for Ebeltoft
Omfundistrict, udsøger
allernærmest om at
blive Ombudsmand i
Frederiksborg. -

Minstagsmedlem udsøger hermed allernærmest om
Sine Kongelige Majestæt om allernærmest
at maatte blive udsøgt til die Frederiksborg, og
resten paa det med tilhørende Ombudsmands
embede. -

Paa den 12. Januari 1825 var jeg som Ombud,
forvalter for Ebeltoft Omfundistrict, og i det i
det forløbne Tidrum af fire og Halvt Aar alle
mine Forpligtelser gaaet ind paa mine pligter
Opholds og som det og indelig færdig med og
nødvendig og mange Pligter og Opholds
betjent, og for derved var jeg efter Gud's vilje
at ikke i mit Tænk og mine Tænk, og jeg var
paa Tidsforbrug, at mine offentlige som private
Wander, vil som mig Ombudsmand die Sine
Majestæt Wander og bidrage til mine allernærmest
nærmest Ombudsmands Embede, der er af
for Højtidelighed for mine og Familien Anseelse,
selv, forsamlet med henseende til mine
Løb og Opdragelse, som som alle det med
mange Vanskeligheder, og Meddømmelse i
resten alle Gennem mangler.

Om mine færdigheder og Wander indtænder jeg
mine for kongelige Videnskab og Ombudsmand,
og indtænder med Tidsforbrug mine Paa die
Sine Majestæt Wander.

Allernærmest

Ulrich Sagaard, U. C. Fr

Sagaard.

indlæst.

Centralstyrelsens Sager II

Idet der henvises til Omtalen af Centralstyrelsens Sager I gengives her et Uddrag af Danske Kancellis Supplikprotokol fra 1740. Supplikprotokollerne indeholder Uddrag af de indsendte Anmodninger og overfor hver enkelt af disse er noteret Kancelli Kollegiets og Konseillets Bemærkninger. Protokollerne er forsynet med Register, der dog kun er ført alfabetisk hvert Bogstav for sig, medens Rækkefølgen af de forskellige Supplikanter indenfor samme Bogstav ikke er alfabetisk.

Da det her gengivne Andragende ikke er blevet bevilget, kunde Sagens Akter o: det originale Andragende, Stiftamtmandens Erklæring, Kancelliets og Konseillets eventuelle Skrivelser forventes at findes mellem »Henlagte Sager til Supplikbøgerne«, men i dette Tilfælde er de gaaet tabt. Hvis det drejer sig om et bevilget Andragende, findes Resolutionen indført i Kancelliets Kopi-bøger, de saakaldte »Registre« og »Tegnelser«.

Forklaringer: Cancellie Collegium = Kancelliets øverste Embedsmænd.

Conseillet = Statsraadet o: Kongen og nogle af Kancelliernes og Kollegiernes øverste Embedsmænd.

mätte = maatte (å = aa).

confirmet skal være confirmeret.

Cancellie Collegium den 25 Jan: 1740: Til Stift, amtmændens Erklæring.

Er indkommen dat: 24 Febr: 1740: udj Nacschou ertil byens almindelige Nytte oprettet et ligbærer laug saa, , ledes, at samme laug alleene, undtagen laugs Handverkerne, der ere saa Mandsterke, at de selv deres Døde kand borbære, er tilladt at borbære byens Døde, oc er dette ligbærer laug forbunden uden betaling at borbære byens Fattige saavel de Søfarende, som andre Fattige, hvilket liigbærer laug af Hans May: den 20 May 1735 er confirmet. Thj seer Stiftamtmanden ikke, at Supplicanternes Ansøgning kand anorderes.

Cancellie Collegium den 7 Martii 1740: Forbliver ved Erklæ, , ringen.

Conseillet den 10 Martii 1740: Ligeledes.

132 Jorgen Just med flere Søfarende af Nachschov, andrager, at Hans Majtt efter Magistratens forestilling har confir,, „meret og stiftet et Liig Lav der i Byen, for nogle aar siden, dog et hvert Laug u-præjudiceret, som formaar deres døde selv at borbære, og som de Søfarende der ved stedet alle tiider tilforn selv har baaren deres døde til Jorden uden betaling, hvilket icke meere kand skee, siden Liig Lauget er stiftet, Eftersom de intet Skipper Laug haver; og der ere mange blandt de Søfarende, som ey for,, „maae, at betale noget for den døde, at hen,, „bære til Jorden; Saa bede de, om dem icke mätte forundes selv at have Liig Lav, for at bære deres Egne døde af Søfaharten, Baadsmænd, Qvinder, En,, „ker og Børn, til Jorden, uden det stif,, „tede Liig Lavets tiltale.

Cancellie Collegium den 25 Jan 1740: Til Rigt, 132 Sorgen Fjort und flamm Dörffersmuck
 , amtmannens Gøllewing.
 Byindkomme dat: 29 Febr: 1740: indj Nærchev vortle
 byens almindelige Rigtte opvæltet at Ligherw Læig fæ,
 lts, at fæmme Læig allene, ind fæge Læigs fænderw,
 de er fæ Mandfærb, at de fæls her dind lænd borther,
 er tillædt at borther byens dærb, er indtæ Ligherw Læig
 færbænde ind fæbæling at borther byens fædtige fæmme
 de Dørfærmuck, fæg ander fædtige, fælltæ Ligherw Læig
 æt fæms Mæig: de 20 Mæig 1735 er confirmeret. Hj fære
 Rigtshæmmænde ider, at applicæntenes ænfæling
 bænd ænderes.

Cancellie Collegium den 7 Martii 1740: Svordhæm ind fælltæ,

1. Ringe.
 Cancelliet den 10 Martii 1740: Ligherw

af Næstfæloer, ænderæger, at fæms Mæigt
 ælltæ Mæigfætræten færbfælling færb Confir,
 meret og fælltæ at Læig Læv ær i Bæjme,
 færb noglæ æær fæmme, æog æt fævrt Læig æ:
 præjudicæret, fære færmæær ævrt dærb fæls
 æt borther, og fære æ Dørfærmuck ævrt
 vort færbætt ælltæ ælltæ ælltæ fæls færb
 færmæær ævrt dærb æil færbæ ælltæ ælltæ
 æntæling, fævlltæ ælltæ ævrt lænd færb
 færbæ Læig Læigærb ær fælltæ, fælltæ æ
 æ ælltæ Mæigfætræten Læig færmæær; og ævrt ær
 mængæ ælltæ æ Dørfærmuck, fære æil færb,
 æmæær, æt æntæ ælltæ ælltæ ælltæ, æt færb,
 æ ærr æil færbæ; Tæær ævrt æ, ære ælltæ
 ælltæ ævrtæ færmæær fælltæ æt færbæ Læig
 Læv, færb æt ærr ævrtæ færmæær ælltæ æt
 Dørfærmuck, Bærbærmæær, ærmæær ælltæ,
 ælltæ æt Bærmæær, æil færbæær, ælltæ æt færbæær,
 ælltæ Læig Læværtæ ælltæær.

8. Uddrag af Danske Kancellis Supplikprotokol 1740.

Matrikelliste

Ordet Matrikel anvendes om enhver officiel Fortegnelse, men specielt i Betydningen: Fortegnelse over Afgifter af Jordejendomme. Den første Matrikel i Danmark udarbejdedes 1662, men erstattedes allerede 1664. Den vigtigste er Landmaalingens-Matriklen af 1688. Til Grund for denne laa en Opmaaling af hele Landet. Den gengivne Side viser et Udsnit af den egentlige Matrikelprotokol, der er det sidste Led i de 3 Serier, som udgør hele Matrikelsarbejdet, nemlig:

- 1) Opmaalingensprotokollerne eller *Markbøgerne* er optegnet sognevis og samlet for hvert Herred. De indeholder Fortegnelse over Gaardenes Nr. og Brugere, Ejerne staa samlet til sidst (i det anførte Tilfælde: Kongen, Hospitalet og de tre Præster, hvis Navne er nævnt her). Dernæst anføres forskellige Bemærkninger om Gaardene, f. Eks.: Nr. 2. Ingen Overdrev. Nr. 5. Ingen Fiskeri. Derefter opmaales de enkelte Vange, der jo dyrkedes i Fælledrift og i Opmaalingsskemaerne nævnes Gaardens Nr., Brugerens Navn og hans Agers Nr. i denne Vang, samt Maalene (i sjæll. Alen) og endelig Slutresultatet i Kvadratalen, som det fremgaar af følgende Eksempel, der er et Udsnit af den Markbog, der hører til den gengivne Matrikelprotokol:

Jordens Egenskaber, Brug og Sød	Gaardens No.	Bundens Navn	Agerens Nummer	Agerens Indhold			quad: Alen
				Bred	Lang	Bred	
	8	Lauritz Boelsen	4	13	294	12	3675
	7	Jens Jensen	5	17 ³ / ₄	294	16 ³ / ₄	4961 ¹ / ₄
	6	Niels Andersen	6	29 ¹ / ₂	314	18 ³ / ₄	6005 ¹ / ₄

- 2) *Modelbøgerne*: Heri foregaar den endelige Beregning i Hartkorn for hver Gaard for sig; Resultaterne fra den gamle Matrikel fra 1664 staa opført ved Siden af den nye og i samme Rubrik findes den daværende Ejers Navn.
- 3) Den egentlige *Matrikelprotokols* Indretning ses af den gengivne Side.

Forklaringer: Proprietarius = Jordegodssejer.

Folio Hart Korn Extr: henviser til det tilsvarende Nr. i Modelbogen.

H. Geistes = Helligaands.

Hospitalet = det stedlige St. Jørgens Hospital α : de spedalskes Hospital.

Konngl. Mai^{ts} = Kongen.

Skp. = Skæpper.

Alb. = Album.

Fier. = Fjerdingkar.

1 Tønde = 8 Skæpper α 4 Fjerdingkar α 3 Album.

β = s eller sz; her gengivet som s.

- Litteratur*: Gunnar Knudsen: De danske Matrikler (Fortid og Nutid II).
Svend Aakjær: Matriklen af 1688 (i Inkl. til Henrik Pedersen: De danske Landbrug).
— — : Maal og Vægt (Nordisk Kultur XXX).

Proprietarius	No.	Buddinge	Folio Hart Korn Extr:	Gammel Matricul Hart Korn				Nye Matricul Hart Korn			
				Tøn- der.	Skp.	Fier.	Alb.	Tøn- der.	Skp.	Fier.	Alb.
Sogne Præstene til vor frue, Nicolai og H: Geistes Kiroker	1	Anders Mogensen tilforn	250	15	—	2	—	13	—	2	1
		Anders Lauritzen									
Hospitalet udj Kiøbenhafn	2	Peder Thommesen	251	7	5	2	—	7	1	1	—
Bemelte Sogne Præster	3	MogennsThostensen	252	11	5	2	—	9	6	3	—
Konngl. Mai ^{ts}	4	Børge Svendsen og Anders Lufft	253	8	2	—	—	10	6	3	—
		Jenns Andersenn og Bent Pedersenn									
Hospitalitt i Kiøbenhafn	5	Niels Andersen	254	12	5	2	—	11	1	—	1
	6	Niels Andersen	255	9	2	—	—	7	2	2	—
	7	Jenns Jensen	256	7	—	—	—	7	—	—	1
	8	Lauritz Boeldsen	257	8	4	2	—	9	6	3	1

Proprietarius.	N ^o .	Folio Hart Korn Extr:	Gammel Matricul Hart Korn.				Nye, Matricul. Hart Korn.			
			Zander.	Stp.	Sier.	Alb.	Zander.	Stp.	Sier.	Alb.
<i>Bidding</i>										
<i>Byens Provsthus be- ror Frue, Nicolai og h: Gaistens Kirker</i>	1.	<i>Anders Magnifson Sølvens Anders Lauritsen</i>	250	15	2	13	2	1		
<i>Hospitalet i Kjøbenhavn</i>	2.	<i>Anders Gaustensen</i>	251	7	5	2	7	1	1	
<i>Samvolds Byens Provsthus</i>	3.	<i>Magnus Christensen</i>	252	11	5	2	9	6	3	
<i>Kjøb- mannsk. selsk. mar 1785</i>	4.	<i>Boyer Christensen og Anders Knudsen</i>	253	8	2		10	6	3	
	5.	<i>Jens Christensen</i>								
<i>Hospitalit i Kjøbenhavn</i>		<i>Bror Christensen</i>	254	12	5	2	11	1	1	
	6.	<i>Niels Christensen</i>	255	9	2		7	2	2	
	7.	<i>Jens Jensen</i>	256				7		1	
	8.	<i>Lauritz Christensen</i>	257	8	2	2	9	6	3	1

Amtsregnskaber

Ved Enevældens Indførelse 1660 ophævedes Lenene og omdannedes til Amter, der først efterhaanden kom til at svare til de nuværende. (Man bør bemærke, at et Sogn, der i Øjeblikket hører til eet Amt, i tidligere Tid kan have hørt under et andet). — Lensmandens Regnskabspligt overgik til Amtsskriveren. Benævnelsen Amtsregnskab var Fællesnavn for Regnskaberne for Hartkornsskat, Jordebogsafgifter og andre ordentlige og overordentlige Skatter, som opkrævedes paa Landet.

Den gengivne Side viser et Uddrag af Regnskabet for den i 1684 paalignede Ekstraskat, der var en Kop- og Kvægskat o: der skulde ydes en Afgift af Personer og Dyr. Foruden dette egentlige Regnskab foreligger der Bilag hertil, som bestaar af et ligeledes herreds- og sognevis opstillet Mandtal over Mennesker og Dyr.

Forklaringer: Bester = Bæster = Betegnelse for Dyr, især anvendt om Heste.

foeler = Foler = unge Heste, Føl eller Plage.

Vngnød = Ungnød = ungt Kvæg.

smaat = Fællesbetegnelse for Faar og Svin, som findes specificeret i Bilaget.

Prestens Mantal No 9 = Bilagets Nr. indenfor de omtalte Mandtal.

Latr: = Summa lateris o: Summen af de paa en Side opførte Poster.

Rdr. = Rigsdaler; Ψ = Mark; β = Skilling. 1 Rigsdaler = 6 Mark à 16 Skilling.

Litteratur: C. Christiansen: Om Amtsregnskaberne som historisk Kilde. (Fortid og Nutid IV).

	Snesere Sogn Snezere Bye	Rdr.	Ψ	β	Kopschat			quegschat			
					Rd.	Ψ	β	Rd.	Ψ	β	
Prestens Mantal No 9	Præstegaarden.										
	Sogne Præsten pro persona fri.										
	Hans Hustrue	3 »	— »	— »							
	2 smaa børn	2 »	— »	— »							
	1 Karl 1 Pige	1 »	2 »	— »							
	4 Bester	2 »	4 »	— »	6	2	—				
	2 foeler	— »	4 »	— »							
	2 Stude i 4de aar	1 »	— »	— »							
	4 Vngnød	— »	3 »	— »							
	4 Kiør	2 »	— »	— »							
	14 smaat	— »	3 »	8 »							
	Vitus Degen og Konen	2 »	— »	— »	2	2					
	1 Pige	— »	2 »	— »							
	2 Hester	— »	2 »	— »	1	1	8				
	2 foeler	— »	1 »	— »							
	2 Kiør	— »	2 »	— »							
	2 vngnød	— »	— »	12 »							
	12 smaat	— »	1 »	8 »							
	Bønderne										
	Hans Christensen og Konen	1 »	— »	— »							
1 dreng	— »	1 »	8 »								
3 Bester	— »	3 »	— »	1	1	8					
1 foele	— »	— »	8 »								
2 Kiør	— »	2 »	— »								
7 smaat	— »	— »	14 »								
				9	5	8	9	4	6	2	
		Latr: . . .									

Snesere Sogn

Boget gicget
 22. 8. 12 1/2 1/2 1/2 1/2

Dei 2 Bredere Bøje
 Pastegaarden.

Sogn Præst for persona fri.

1 Gaas hui / 1/2	+ 52	-	-	
1/2 maad hui	+ 2	-	-	
1/2 Lore / 1/2	+ 1	-	-	
				6, 2
1/2 hui / 1/2	+ 2	-	-	
1/2 Lore	+ "	-	-	
1/2 hui i 1/2 aad	+ 1	-	-	
1/2 hui	+ "	-	-	
1/2 hui	+ 2	-	-	
1/2 maad	+ "	-	-	
				7, 2, 8

Vitus Sogn og Lønn + 2 - - - -
 1/2 hui + " - 2 - - - -

1/2 hui	+ 2	-	-	
1/2 Lore	+ 1	-	-	
1/2 hui	+ 2	-	-	
1/2 hui	+ "	-	-	
1/2 maad	+ 1	-	-	
				1, 1, 7

Bønderne

Gaas hui / 1/2 og Lønn + 1 - - - -
 1/2 hui + 1 = 8

1/2 hui	+ 5	-	-	
1/2 Lore	+ "	-	-	
1/2 hui	+ 2	-	-	
1/2 maad	+ "	-	-	
				1, 1, 8

Lat: ... 9, 5, 8, 9, 4, 2

Lensregnskab

Lensregnskaberne stammer fra de kongelige Len, som bestyredes af en Lensmand, der i dette specielle Tilfælde fik sin Løn herfor og iøvrigt skulde aflægge Regnskab for Lenets Indtægter og Udgifter til Kongen. Lensregnskaberne bestaar af det egentlige Regnskab og en Jordebog, hvori Kronens Fæstere er opført sogne- og herredsvis med deres respektive Afgifter. Den gengivne Side viser et Uddrag af en Jordebog for Antvorskov Len for Aaret 1639—40. Jordebogen maa betragtes som et Bilag og Afgifterne herfra overføres i det egentlige Regnskab, der omfatter samtlige Indtægter og Udgifter indenfor Lenet. Af Indtægterne kan nævnes Indfæstning o: den Sum, Bonden betaler ved Overtagelsen [f. Eks.: Jesper Nielsen i Flackebierg feste det hus som peder pedersen ibid. fra døde — are 1 tr.], Sagefald o: Bøder [f. Eks. Olluf Pedersen i Liungbye for Slaugsmaall hand begieck paa Peder Nielsen ibid. der foregaf Penge vj Rdr ij ort iiij β] endvidere Indtægter af Græsgange, Ladegaarde, Oldengield (o: Afgifter for at lade Svinene gaa paa Olden o: i Skovene). Disse Indtægter er opført herredsvis. Blandt Udgifterne kan nævnes: Løn til Lensmanden, Wendtzel Rotchirck, til Slottets Tjenere og til Underhold af dem, der i Kongens Ærinde har opholdt sig paa Slottet. Iøvrigt Udgifterne til Slottets Behov o: den daglige Hus-holdning, til Haandværkere og Vedligeholdelse. Under Udgifterne er tillige opført Fradrag for Ødegaarde og for de Fæstere, der ikke har kunnet betale deres Afgifter. Sammen med Regnska-berne findes en Ekstrakt af Hovedsummerne, der letter Oversigten, samt de tilsvarende Bilag og Fortegnelser over Forbruget af Lys, Søm og Tømmer. — Som Helhed giver Lensregnskaberne et interessant kulturhistorisk Billede og de gør det muligt at finde forskellige Optegnelser om de under Lenet hørende Enkeltpersoner.

Forklaringer: g = Gamle; V = Unge. B = s eller sz; her gengivet som s.
 Rough = Rug. er(r)idspenge = Arbejdspenge. En Afgift, der traadte i Stedet
 biug = Byg. for Hoveri.
 are: = Havre. Boelsuin = Boelsvin. Gies = Gæs.
 pd = Pund. . . . . } 1 Tønde = 6 Skæpper.
 sch(eppe)r = Skæpper } Kornmaal (paa Sjælland): 1 Pund Rug = 20 Skæpper.
 t(ønde)r = Tønder } 1 — Byg = 24 — .
 (Tegnet mellem t og r er et Forkortelsestegn; 1 — Havre = 40 — .
 p er ligeledes en Forkortelse.)
 j = 1; ij = 2; ij = 1½ (en Streg gennem et Tal halverer det). v = 5; x = 10.
 ½ = Mark 1 Rigsdaler (Rdr. el. dr.) = 6 Mark à 16 Skilling.
 β = Skilling 1 — = 4 Rigsort (ort) à 24 Skilling.

Litteratur: Th. B. Bang: Lensregnskaberne og deres Benyttelse som historisk Kilde. (Fortid og Nutid I.)
 Svend Aakjær: Maal og Vægt (Nordisk Kultur XXX).
 Georg Galster: Mønt (Nordisk Kultur XXIX).
 Arent Berntsen: Danmarckis og Norgis fructbar Hørlighed. 1656.

Gierløff Sogen och Bye.

Jens Ibsen	1 schpe are:
2 pund Rough	2 høns
2 pd biug	V: Niels Nielsen
4 tr are:	1½ ½ eridspenge
g: Niels Nielsen	1 pd 5 schpr Rug
1½ ½ eridspenge	1 pd 6 schpr biug
1½ pd Roug	2½ tr are:
1½ pd biug	1 lam
3 tr are:	1 gaas
1 Suin	1 schpe are:
1 faar	2 høns
1 lam	Jens Christensen och
1 gaas	peder Christensen
1 schpe are:	1½ ½ eridspenge
2 Høns	1½ pd Roug
Gregers Nielsen	1½ pd biugh
1½ ½ eridspenge	3 tr are:
1 pd 5 schpr Rug	1 lam
1 pd 6 schpr biug	1 gaas
2½ tr are:	1 schpe are:
1 lamb	2 høns
1 gaas	
Penge _____	1½ dr
Rough _____	7½ pund
Biug _____	7½ pund
are: _____	15½ tr 1 schpe
Boelsuin _____	1
Faar _____	1
Gies _____	4
Høns _____	8
lamb _____	4

DET GOTISKE ALFABET

Kalligraferet

Haandskrevet

